

Vastaus kirjalliseen kysymykseen lääkekorvauksista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Minna Reijonen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 619/2022 vp:

Kuinka aiotaan järkeistää Kela-korvattavien lääkkeiden toimituksia, jotta asiakasta ei juoksetettaisi apteekkiasioilla useaan kertaan samojen Kela-korvattavien lääkkeiden takia?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Vuoden 2017 alusta voimaan tulleen sairausvakuutuslain (1290/2004) 5 luvun 9 §:n 6 momentin mukaan korvausta voi saada uudesta lääkkeen, kliinisen ravintovalmisteen ja perusvoiteen erästä sen jälkeen, kun aiemmin ostettu erä on käytetty lähes kokonaan lääkkeen määrääjän antaman ohjeen mukaisesti. Uuden erän toimittamisväliä koskevan säännöksen tarkoituksena on edistää rationaalista lääkehoitoa sekä vähentää lääkejätettä ja turhia lääkekustannuksia. Lääkkeiden hävikki aiheuttaa saamatta jäävien terveyshyötyjen lisäksi merkittävää taloudellista ja elinympäristöön kohdistuvaa vahinkoa.

Uudesta erästä voi saada korvausta, ellei erityisestä syystä muuta johdu, aikaisintaan

- 1) kolme viikkoa ennen edellisen erän loppumista, kun valmistetta on edellisellä kerralla ostettu kolmen kuukauden hoitoaikaa vastaava määrä;
- 2) kaksi viikkoa ennen edellisen erän loppumista, kun valmistetta on edellisellä kerralla ostettu kahden kuukauden hoitoaikaa vastaava määrä;
- 3) yksi viikko ennen edellisen erän loppumista, kun valmistetta on edellisellä kerralla ostettu kuukauden hoitoaikaa vastaava määrä tai sitä vähäisempi määrä.

Muutos perustui hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä laeiksi lääkelain 57 b ja 102 §:n ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 22 ja 23 §:n muuttamisesta (HE 184/2016 vp). Esityksessä sairausvakuutuslain mukaisesti korvattavien lääkkeiden toimitusvälejä ehdotettiin muutettavaksi tavoitteena lääkejätteen vähentäminen ja rationaalisen lääkehoidon edistäminen. Uuden erän toimittamista koskevalla muutoksella edistetään tarkoituksenmukaisen lääkemäärän hankkimista ja vähennetään lääkejätteen määrää.

Esityksessä arvioitiin myös muutoksesta aiheutuvia vaikutuksia. Esityksen mukaan peruskorvattavien lääkkeiden toimitusvälien seuranta ei lisää asiakkaiden lääkekustannuksia, mutta se saattaa lisätä heidän välillisiä kustannuksiaan, kun he joutuvat käymään apteekissa joustoaikojen puitteissa.

Asiointikertojen lisääntymisen määrää on vaikea arvioida, koska useiden lääkkeiden käyttö on yleistä ja apteekkiasiointi voi jo nykyisellään olla tiuhempaa kuin joka kolmas kuukausi. Peruskorvattavien lääkkeiden korvaamista koskeva uusi edellytys, jonka mukaan edellinen lääke-erä tulisi olla lähes käytetty ennen kuin uusi lääke-erä voitaisiin korvata, edellyttäisi osalta potilaista nykyistä useampia apteekkikäyntejä vuoden aikana ja mahdollisesti tarkempaa suunnittelua apteekkikäyntien ajoittamiseksi.

Uuden erän toimittamista koskeva sairausvakuutuslain 5 luvun 9 §:n 6 momentti mahdollistaa erityisestä syystä poiketa toimittamista koskevasta pääsäännöstä. Hallituksen esityksen mukaan erityinen syy säännöksestä poikkeamiseen voisi olla esimerkiksi pitkä ulkomaanmatka. On tärkeää, että asiakkaiden tilanteet huomioidaan lääkkeiden toimittamisessa niin, että kohtuuttomia tilanteita ei pääse syntymään.

Pääministeri Marinin hallitusohjelman mukaan tarkoituksena on uudistaa lääkehuollon kokonaisuutta pitkäjänteisesti sosiaali- ja terveysministeriön raporttiin (2019:5) sisältyvän tiekartan suuntaviivojen mukaisesti. Lääkeasioiden tiekartassa todetaan, että lääkekorvausjärjestelmän kehittämistarpeita ja –mahdollisuuksia on arvioitava osana sote- ja rahoituskokonaisuutta.

Helsingissä 16.12.2022

Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen